

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

De Virginis Deiparæ virtutibus imitandis. Cap. 37

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

Sophron.
Commen-
data B. Vir-
gini duo
mulieres,
per ananiam
ob infanti-
necis peri-
culo libe-
rantur.

sandis versatur. Ceterum, vt ex vno saltem de alijs coniecturam faciamus, libet in presentia exemplum quoddam subiicere ex Abbatis Palladij narratione in Prato spirituali Sophronij c. 75. in quo Deipara commendatam sibi familiam insigni miraculo est tutata. Erat Cinqut Abbas Palladius in Alexandria vir quidam fidelis, religiosus valde, & misericors, & hospitio suscipiens Monachos. Habebat autem uxorem, & ipsam humilem valde, & ieiunastem quotidie. Erat autem illis & filiola quasi annorum sex. Quadam vero die vir ille pius profectus est Constantinopolim. Erat enim negotiator. Relictis ergo domi uxore, & puella, & vno seruo, abiit vt nauigaret. Cum vero iret ad nauem, ait ad illum vxor, cui nos commendatos relinquis Domine. Respondit vir eius, Domine nostrae Sanctae Dei genitrici. Die vero quadam cum sederet vxor, & operaretur, habens & puellam secum, seruus ille ex suggestione diabolica voluit necare dominam, & eius filiam, & diripere quicquid haberent, & fugere, sumpto igitur ex coquina cul-

tro perrexit in triclinium, vbi erant ambas. Cum vero venisset ante ianuam comprehensus est caecitate, ita vt neque triclinium ingredi, neque ad coquinam reuerti posset. Cum autem vna ferme hora perstisset, frustra que conaretur ingredi, coepit vocare dominam suam, dicens, Veni hucusque. Illa admirans quod in medio ianuae persistens ad illam non ingrederetur, sed clamaret, ait illi, Tu magis huc veni, ignorans quia caecitate teneretur. Puer autem coepit illam adurare, vt iret propè illum, illa vero iurauit non se ituram. Tunc ait illi, Mitte vel puellam, quae noluit, sed ait, si quid vis, ipse potius veni. Videns autem seruus, quod nihil potuisset agere, se ipsum gladio percussit, & corruit. Domina vero illius cum vidisset, quid egerat clamauit, continuoque vicini accurrerunt. Ingressi sunt autem, & ex officio Praetorij nonnulli, puerumque reperientes adhuc viuum, didicerunt ab ipso omnia, & glorificauerunt Dominum, qui ostenderet miracula, & matrem saluauerat cum filia. haec in Prato spirituali.

DE VIRGINIS DEIPARÆ VIRTUTIBVS imitandis.

C A P. XXXVII.

S Y M M A R I V M.

- Deipara imitanda primò in exacta diuina legis obseruatione n. 4.
- Secundò. Deipara imitanda in humilitate profundiissima n. 6.
- Tertiò. Deipara imitanda in virginitate purissima n. 7.
- Quarid. Deipara imitanda in eximio erga Christum amore n. 8.
- Quintò. Deipara imitanda, quod in ea religiosa vita exempla reluceant n. 10.
- Virginum Collegium Ierosolymis sub Institutione Deiparæ n. 18.

imitari quod colimus. Idèd Ecclesia in Collecta S. Stephani sic Deum precatur: Da nobis Domine imitari, quod colimus. & in alia collecta perit, vt illius Sancti, cuius uasalutia colimus, etiam actiones imitemur. Hæc enim est solida Virginis deuotio, quæ non tantum verbis, sed operibus etiam continetur, ne de nobis ipsa Virgo sanctissima dicere meritò possit, quod de Iudæis apud Isaiam cap. 29. legimus: *Populus hic labijs meis honorat, cor autem eorum in lenga est à me.*

Virginem enim accommodatur illud Prouer. *Prouer. 8. Nunc ergo filij audite me, beati qui custodiunt vias meas; qui scilicet, eadem per imitationem gradiuntur, hjsdem vestigijs insunt, ad Virginis vitæ exemplar mores suos componunt: Nam bene Cyprianus, de bono patientiæ ita Cyprian. monet, seruos oportet esse obsequentes, & filios non decet esse degeneres.*

Quare Isa. 51. *Attendite ad Abraham patrem Isa. 51. vestrum, & ad Saram, quæ peperit vos; quod sic accommodari potest, vt iubeamur attendere ad*

V u u x e ad

Esse in
has ex
rupit
obscure
seruato

Cap. 18
Dei
le
ali-

1
Solida vir-
ginitas deuo-
tio imitari
eius vir-
tutes.
Augustin.

Virtutum, quod ad deuotionem erga Virginem superiori capite conferre potissimum diximus, est vitæ, ac præclarissimarum eius virtutum imitatio: nã, vt re-
cè ait August. Summa religio est

Ambros. re ad Christum Patrem, & ad Virginem, quæ mater est omnium, ut eos imitemur. Ideo Ambrosius lib. 2. de Virg. ubi fuscè de Virginis virtutibus agit: *Talis fuit, inquit, Maria, ut eius virtus vita omnium sit disciplina, sicut auctor non displicet, opus probemus, ut quicumque sibi Virginis exoptat premium, imitetur exemplum.* sic Ambrosius, & Hieronymus epistola 22. ad Eustochium. *Nos, inquit, meliorum exempla sequeamur: propone tibi beatam Mariam, qua tanta excelsit puritatis, ut mater Domini esse mereatur. & mox potes & tu mater esse Domini, nimirum spiritualiter. ita Hieronymus.*

Bernard. Quod fuscè persequitur sanctus Bernardus in serm. super Salve Regina: *Agnosce, inquit, Virgo, & dilige diligentes se, & propè est veritate invocantibus se, præferim his, quos vides conformes sibi factos in castitate, & humilitate, & totam spem suam, post filium suum, in ea posuerint, & toto corde quaesierint: data est ei potestas in Cælo, & in terra, & in manibus eius visa, & Spiritus nostri; & oculi omnium Christianorum in eam sperant, & ipsa dat eis escam gratia, qua plena est, in tempore opportuno: origo fontium, & fluminum, mare virtutum sanctarum auctrix Maria, hæc ille.* & Ildefonsus sermone 1. de Assumptione Deiparæ, *Imitami, inquit, illam. & infra: Qui autem imitantur illam, erunt ex parte eius. & rursus: Imitami matrem Virginem, & sanctos omnes, quos laudatis, quoniam non tantum illis prodest nostra laudatio, quantum nobis eorum imitatio. Unde sponso magis placet imitator devotus, quam laudator ociosus, tamen vera laudatio cordis imitatio est operis. Ita Ildefonsus.*

Bonavent. Quod ipsum pulchrè sanctus Bonaventura in Stimulo divini amoris cap. 7. his verbis docet: *Ipsam matrem Dei, & peccatorum, tanquam bonus, & devotus filius in omnibus pro posse studeat imitari, tunc enim proculdubio te sibi tanquam matri veraciter exhibebis, & ipsa te tanquam suum filium veraciter admuabit, & qua dignè ab ea petieris tibi dabit: & in omnibus tibi necessarijs ad salutem simpliciter ministrabit, & tandem in celestis gloria te apud se feliciter collocabit. hæc Bonaventura.*

Idem (ut superiori capite dixi) in epistola 25. memorialium, memoriali 13. cum Virginis devotionem commendasset, hæc subiicit: *Et ut tua devotio sit ei accepta, & reverentia grata, ipsius puritatem, & munditiam omni virtute, mente, & corpore, imitate in te ipso servando,*

toto conatu vitæ humilitate, & mansuetudine eius vestigia imitari. & in Speculo cap. 3. dicit Virginem ad Cælum ascendentem figuratam in Esther, cui duæ famulæ obsequabantur: super unam innitebatur, altera verò sequebatur desluentia in humum vestimenta sustentans. has autem famulas vult esse Angelicam, & humanam naturam, super Angelos enim innititur in Cælo familiarissimè cum illis agendo: at verò anima humana est famula, quæ Dominam suam Mariam sequitur in mundo colligens vestimenta, id est vitutes, & exempla Mariæ. hæc ex Bonaventura, & Sophronius inter opera Hieronimi sermone de Assumpt. legitur, inquit, dilectissimi amate Mariam, quam colitis, colite quam amatis, qui tunc verè colitis, & amatis, si imitari velitis ex toto corde quam amatis.

2. Quod si sanctos imitari par est, ut pro nobis orare velint, ut meriti Augustinus sermone 30. de Sanctis dixerit: *Si ad consortium sanctorum martyrum pervenire volumus, de imitatione martyrum cogitemus: Debent enim in nobis aliquid de suis virtutibus recognoscere, ut pro nobis dignentur Domino supplicare; quanto majori studio imitanda nobis erit Deipara, ut eius orationibus adiuvemur. Propterea sanctus Bernardus tom. 2. super missus est: Vi imperet inquit, eius orationis suffragium, non deserat conversationis exemplum. nam & Augustinus sermone 47. de Sanctis, Ab eum, inquit, sanctorum martyrum festiva gaudia celebrantur, qui ipsorum martyrum exempla sequuntur. solemnitates enim martyrum exhortationes martyrum sunt, ut imitari non pigeat, quos celebrare delectat. Ita Augustinus. quanto magis, qui Virginis devotionem profitentur, Virginem sibi imitandam statuunt.*

Certe cum Sancti nobis à Deo imitandi proponantur, quia Christo similes fuerunt, ut propterea Apostolus 1. Corinth. 11. dixerit: *Imitatores mei estote, sicut et ego Christi.* & sanctus Leo sermone in Natali sancti Laurentij: *Gloriemur, inquit, in Domino, qui est mirabilis in sanctis suis, in quibus nobis presidium constituit, & exemplum: multò diligentius Deipara imitanda erit, quæ in donis supernaturalibus Christo præ alijs quàm similis fuit: de qua canit Ecclesia: Cuius vita inclinata cunctis illustrat Ecclesiam: ut propterea Canonic. 4. merito de eius etiam imitatione dici possit: Mille clipei pendit; ex ea, omnis armatura fortis omnium*

Ambros. omnium enim virtutum exempla in ea relucet: id quod pulchre ex Ambrosio libro 2. de Virgin. & ex alijs supra cap. 21. indicavimus. quare cœlestem, quam in teris duxit vitam, eiusque virtutes attente contemplerur, & imitari studeamus, in odoremque vnguentorum eius, hoc est, virtutum eius boni odoris exemplo fragrantium per imitationem curamus: Id enim ex Cant. 1. Deiparæ accommodat Ecclesia, & Damascenus orat 1. de dorm. *Damasc.* Quam pulchra, inquit, facta es, quam suavis, Tu flos campi, ut lilium in medio spinarum: propter ea adolescentula dilexerunt te, in odorem vnguenti tui curremus. Ita Damascenus.

Franciscus Arius. 3. Quod si roges quamam in re illam imitabimur? Sanè noster Franciscus Arius non minus piè quàm doctè, in libro, quem de profectu spiritali inscripsit, tractatum peculiarem de virtutibus, quas in Virgine imitari debemus, luculenter conscripsit, ad quem lectorem remittimus, hic tamen breuiter hæc de re indicabo aliquid, si prius Damascenum orat. 2. de dorm. audiamus, ubi ea, quæ Virgo amat, quæque auersatur, recenset, ex quibus, quæ in ea imitanda sunt, saltem generatim perspicere.

Damasc. Damasceni verba hæc sunt: Curremus ut mentem, memoriamque nostram Genitricem Dei promprium efficiamus. quo autem modo id assequemur? *Qua auersatur B. Virgo in suis deuotione.* Et Virgo ipsa est, & Virginum amans. Pura est. & purorum amans, quocirca si & corporis, & animi castitatem colamus. Ipsius gratiam adipiscemur: si quidem luctum omne fugit, ac carnosas affectiones auersatur. Inguinem execratur, foetissima seruidicationis vitis infesta est: huius impuras, & cœlestes cogitationes non facies, ac viperarum fetus fugit: sermone sacros, ac scurrilus propellit: cantuque ac meretricia vnguentis submouet: Ira tumorem odio habet: inhumanitatem, & inuidiam, ac similitates non admittit: Inanem gloriam vanis laboribus sefrangentem reijcit: superbia fastu animo hostili resistit. Inuuarum memoriam tanquam salutis hostem odio insectatur, vitium denique omne tanquam letibale venenum execrationis habet; horum autem contrarium delectatur; contraria enim contrariorum medicamenta sunt. Ieiunio, & parsimonia, Psalmorumque cantibus gaudet: cum puritate & virginitate, ac pudicitia pulchrè illi conuenit; sempiternamque cum illis pacem colit, cuique humanè, & comiter exosculatur; pacem, animique lenitatem complectitur, charitatem, & misericordiam, atque humilitatem tanquam

alumnas suas, vltis fouet. Atque, ut rem breuiter perstringam quolibet vitio offenditur, ac deseruiatur; qualibet autem virtute, ut peculiaris sua nota, letatur, & exultat. Quamobrem si vitia prompto, atque alacri animo vitemus; virtutes autem omni studio, atque amore complectemur, itaque socias adhibeamus. frequens ipsa ad famulos suos veniet, ac secum bonorum omnium agmen trahet, Christumque filium suum, omniumque Regem, ac Deum in cordibus nostris habitantem assumet. hæc tamen Damascenus.

Verùm ad nonnulla singularia descendamus, in quibus Virginem Deiparam nobis imitandam proponere possumus; ea verò quinque esse possunt 1. exacta diuinæ legis obseruatio 2. eius demissa humilitas 3. illibata Virginitas 4. exitius in Christum amor 5. denique religiosæ vitæ exemplum, cuius vestigia nobis exhibuit præclarissima.

Imitanda B. Virgo

DEIPARA IMITANDA
primo in exactione legis
obseruatione.

P R I M V M igitur sit integra, & accurata diuinæ legis obseruatio, qua ab omni præsertim peccato mortali, diuina iuuante gratia, quæ nunquam ex Dei parte deest diligentissimè caueamus. Huius diuinæ legis seruandæ Virgo sanctissima fuit studiosissima: quod faciliè ostendi potest ex reuelationibus, & ex ijs, quæ in sacra Euangeliorum historia habemus. Sanctus Bonauentura in Meditationibus vitæ Christi cap. 3. quandam Deiparæ reuelationem S. Elisabethæ, ut ipse existimat factam affert, in qua Deipara testata est, se in noctis medio semper ante templi altare, ea qua poterat voluntate, & affectu inter alia petijisse à Deo gratiam; qua Deum toto corde diligeret, & proximum, atque ea omnia, quæ Deus odit, odio habere gratiam quoque obediendi mandatis, & ordinationibus Pontificis templi. hæc ibi. & in libro 1. Reuelationum sanctæ Brigittæ cap. 10. Ego (inquit Deipara) à principio eum audivi, & intellegere Deum esse, semper sollicita, & timorata fui de salute, & obseruantia mea, & intimè dilexi Deum, & omni hora timui, & cogitavi, ne eum verbo vel facto offenderem. hæc in Reuelatione sanctæ Brigittæ.

Primo in diuina lege seruanda.

Bonauent.

S. Brigitta

Et sanè quo studio Dei legem seruauit, ex eo facile intelligi potest: nam ea etiam legis onera, ad quæ minimè tenebatur, vt nobis humilitatis, & obedientiæ consummatissimæ exemplum præberet, cumulatissimè impleuit.

S. Thom. quod sanctus Thomas 3. part. q. 37. art. 4. animaduertit: nam die à suo sacratissimo partu quadragesimo legi Purificationis Leuit. 12. cui nequaquam erat obnoxia, se spontè subiecit. Qua in re profundissimam humilitatem, quemadmodum plenius cap. 21. dixi prætulit: cum enim ex Christi conceptu, atque partu virgineo, vel Anglicam puritatem longè excederet, instat tamen reliquarum mulierum puerperarum, quæ ob immunditiam conceptus, & partus præscriptis diebus à templo arcebantur, pariturum, aut duos pullos Columbarum, & inholocauftum, & pro peccato offerre iubebantur; hæc omnia exactè ipsa seruauit, & factò ipso quasi legali illa Purificatione, & sacrificio quodammodo se egere ostendit, Christum imitata, qui in Circumcisione, vt eleganter ait Bernardus sermone primo de Circumcisione, sine vilo vulneris vestigio alligaturam non religit vulneris, Circumcisionem nimirum, peccati remedium verecundum pariter, & austerum. Obedientiam verò legis absolutissimam exhibuit, cum eam etiam legem, à qua erat libera, seruare voluit, vt pia opera, quæ dicuntur supererogationis, nobis commendaret.

Abulensis. Neque verò lege Purificationis fuisse comprehensam, (si excipias Abulensem in capite 12. Leuit. quæst. 3.) docent omnes; in primis Origenes in Leuit. 12. Chrysostomus oratione de occurso Domini. Bernardus sermone 3. de Purificatione. sanctus Thomas loco citato, Teophilactus, Euthymius, Beda, Litanus, Iaptenius in capite 2. Luc. Tum quia lex illa ad eas tantum mulieres pertinebat, quæ conceptu semine conceperant, quemadmodum habet editio vulgata, & Septuaginta Interpretes. At Deipara de Spiritu sancto virginitate illibata permanente concepit. Tum etiam quia sine puerperij sordibus: hoc est, absque fluxu sanguinis, & absque secundinis, ad quas immunditias remouendas Purificationis ritus erat institutus, filium ediderat. Et quamuis Abulensis in Leuit. 12. quæstione 12. propter naturam partus in Beata Virgine sanguis, & secundinarum effusionem admittat: partum tamen illatum huius-

modi sordibus ex diuina voluntate caruisse, cum hoc Christi, cuius que Genitricis dignitati magis congruat, multotum Patrum testimonij, & Canon. Trul. 79. egregè probat Suarez tomo 2. in 3. part. disputa. tionum 13. sect. 2. & disputat. 16. sect. 2. & Barrada libro 8. c. 15. & libro 10. cap. 2. Et sanè hunc virginem Deiparæ partum, ab omni non solum dolore in quo alix filios pariunt, sed etiam immunditia alienum cecinit Ilias capite 35. cum Deiparam nomine solitudinis, & Deserti, quasi nullo semine fecundatam vocat, eamque non tantum cum Exultatione, id est absque dolore: verum etiam quasi lilium, quod eximio suo candore puritatis est Synbolus geminaturam prædixit: *Latabitur, inquit, Diserta, & Inuia, & exultabit Solitudo, & florebit quasi lilium, germinans germinabit, & exultabit latabunda, & laudans.* & Bernardus loco citato pulchrè ait ex persona Virginis: *Cur non ingrediar templum? quæ peperit Dominum Templi nihil in hoc conceptu, nihil in partu impurum fuit, nihil illicitum, nihil purgatum, nimirum cum proles ista sors puritatis sit, & purgationem venerit facere delictorum. Quid in me legalis purificatio obseruatio, quæ purissima facta sum ipso partu immaculata? Verè o beatissima Virgo, verè non habes causam, nec tibi opus est Purificatione.* hæc Bernardus.

¶ Ad hæc Deipara Lucæ 2. per singulos annos à Nazareth cum filio in Ierusalem solemniter Paschatis die se conferre solebat: & quidem non sine labore. cum ex Brocardo in delictatione Tenæ sanctæ Ierusalem virginis præceptum leucis distet à Nazareth. Atqui hinc præceptum non mulieres, sed viri tantum subiacentibus enim docemur Exod. 23. & Deuteronom. 16. *Tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini.* Sed quid de legis diuinæ obseruatione dicimus? cum Cæsar Augusti edictum in vniuersi orbis descriptione prægnans illa quidem, quamuis absque vilo graamine sibi minimè negligendum existimemus, quin potius non sine longi inuenis labore 29. scilicet, leucarum ex Brocardo ascendit cum Iosepho sponso à Nazareth, in Bethlehem, vt iuxta Augusti edictum proficetur.

Hinc est, quod Virgo beatissima licet apud filium pro nobis intercedendi partes strenuè obeat; ad diuinæ tamen legis accuratam custodiam, atque ad eò, vt ab omni

præfertim lethali labe caueamus, suo Exem-
plo magnopere nos prouocat: quin etiam ad
hoc ipsum monitis, ne suarum precum fructus
culpa nostra impediatur. vehementer hortat-
ur: Cujus specimen in Nuptijs Canæ Galilææ
videre licet, in quibus deficiente vino, illud à
filio procurauit, ministros tamen, ne qua ra-
tione eorum inobedientia perficiendo diuini-
tus miraculo impedimento esset, sedulo admo-
nit illis verbis: *Quodcumque dixerit uobis,*
facite. quod ipsum e Cælo nobis, pro quibus
orat, in clamore non desistit, quo, scilicet, diui-
ne gratiæ, quam nobis impetrat, non desimus
id quod monebat Apostolus Hebræorum 12.
Sic enim diuinam legem pro nostra virili par-
te exequi studentes, ea, quæ pro nobis ipsa pe-
tit efficacius assequemur. Quocirca qui Virgi-
nis deuotionem in votis habent, summo studio
enitentur ab omni peccato præsertim mortali
se abstinere illudque diligenter cauere: & præ-
ter exempla Virginis sedulo imitanda, ejus-
demque monita, quibus ad hoc nos hortatur,
plurimum subiectis rationibus ad id permoue-
bimur. Primò, quia ejus matris, cujus fili-
um hostiliter aliquis odio persequitur, immò
& vulnerauit, & quantum est ex se adhuc
vulnerate non cessat, verè amicus dici non po-
test. At de peccatoribus illud pronunciat
Apostolus Hebræorum 6. *Rursum crucifi-
gentes sibi met ipsos filium Dei, & ostentus ha-
bentes.*

Respondeo id quidem propter insignem
Virginis benignitatem, qua etiam peccatores
non dedignatur, verum esse: Cæterùm ex hoc
rectè inferri Deum optimum, qui omnes ho-
mines vult saluos fieri, hac ratione horum pec-
catorum misereri, eosque per Virgines inter-
cessionem ad salutarem pœnitentiam trahere
velle: id quod in iisdem exemplis cernere licet.
At verò ne salus nostræ animæ in discrimen
adducatur, studeamus quantoocyus à peccatis
per pœnitentiæ Sacramentum mundari, nos-
que quales ipsa Virgo optat, exhibere, ut ejus
patrocinium, & propensissimam in nos volun-
tatem re ipsa experiamur.

SECUNDO, DE IPA-
ra imitanda in humilitate pro-
fundissima.

Secundò humilitas Virginis est sectanda,
cujus ipsa in uniuersa vita, & in Cantico
suo egregia nobis exempla imitanda reliquit,
quamque in suis deuotis præcipue requirit. De
hac porro Virginis humilitate imitanda Ber-
nardus homil. 1. super missus est: *imitare, in-
quit, humilitatem virginis: si non potes virgini-
tatem humilis; Laudabilis uirtus uirginitas, sed
magis necessaria humilitas: illa consulitur, ista
præcipitur: & si placuit ex uirginitate, tamen ex
humilitate concepit: unde constat, quia etiam ut
placeret uirginitas, humilitas proculdubio fecit.
& mox: Si igitur uirginitatem in Maria non
potes nisi mirari, stude humilitatem imitari, &
sufficit tibi. Idem sermone signum magnum,
agens de Virginis humilitate: Merito, inquit,
facta est omnium Domina, qua se omnium
exhibebat Ancillam: obsecro uos filioli amu-
lamini hanc uirtutem, si Mariam diligitis,
si contenditis ei placere, amulamini modestiam
ejus. Ita Bernardus, & Ambrosius libro.
in Lucam expendens illud: *Eccæ Ancilla
Domini: Vide, inquit, humilitatem, uide
deuotionem: Ancillam se dicit Domini, quæ Mater
eligitur. Nec repentino exaltata promissus est.
& Augustinus sermone trigesimo quinto de
Sanctis: Quid prodest hanc interpellare uoci-
bus, nisi uitam humilitatis ejus exempla tenea-
mus: & Ildesphonus sermone tertio de Assom-
ptione: Fundata erat, inquit, De Genetrix pro-
funda humilitate: & dilatata in charitate, pro-
pterea hodie est tam sublimiter exaltata: sed quia
celsitu.**

Secundo, i-
mitanda
humilitas
Virginis.
Luc. 1.
Bernard.

Ambros.

Luc. 1.

Augustin.

Ildesphonus

124. a.

Hebr. 12.

Cur Virgo
sua in
notis pec-
cata dete-
statur.

Hebr. 6.

Genes. 3.

Psalms. 100

Luc.

cellitudinē, & magnificentiam throni perscrutari non possumus, saltem in sauros ejus humilitatis interdum perscrutemur, ut deinceps ejus intervenientibus meritis, ad gloriam donorum pertingere valeamus: nam humilitas custos reliquarum virtutum est. haecenus ille. Et haec satis sint de humilitate Virginis. reliqua enim, quae ad hanc Deiparae virtutem spectant, fufius persecuti sumus c. 12. & 21. ubi plures eiusdem actus expenduntur.

Bonaavent. Illud tamen minimè ornittendum, quod sanctus Bonaventura in Speculo B. Virginis cap. 8. contra eos, qui de bonorum operum fecunditate superbiunt, pulchrè in beatissima **Genes. 16.** Virgine observat: Legitur, inquit, in Genesi de ancilla Sara, quod concepisse se videns, despectit Dominam suam; Mala ergo ancilla Agar de fecunditate inflatur, bona vero ancilla Domini Maria de humilitate fecundatur. Ancilla illa superba Dominam despectit, Ancillam illam humilem Dominus respexit, sicut ipsa humiliter recognoscens dicit: Respexit humilitatem ancilla sua. O anima Christiana, Domini ancilla, sic cum Maria amplectere fecunditatem, ut nequaquam deseras humilitatem, ut ergo de boni operu fecunditate non inflaris, sed magis de humilitate fecundaris, attende humilem ancillam, respice humilem Mariam. haec Bonaventura,

Augustin. Augustinus de symbolo ad Catechumenos libro 4. cap. 5. cum ad virginitatem servandam fideles hortaretur: Gaudete, inquit Virgines sanctae, ut propter Christum non vos contristet stilitas, quarum fides magna est fecunditas. Nec doleatis non vos esse matres, qua spiritaliter generatis. & mox imitamini fideles Mariam Capitis vestri. Quod tanta matri contulit, & in sua carne servavit, hoc etiam nobis donavit. Virgo Mater sancta, caro Christi ab omni contagione libera. haec Augustinus.

TERTIO, DEIPARA IMITANDA
da in virginitate purissima.

Tertio, imi **TERTIO**, virginitas in Deipara maximè elucet: de cuius virginitate aliquid c. 21. & copiosius egimus capite 32. Haec virtus multis nominibus à Deipara exigitur ab ijs, qui eiusdem colendae studio tenentur.

Damasc. Ideò Damascenus oratione 2. de dormitione: Virgo ipsa est, & Virginum amans: Pura est, & purorum amans & Sophron. sermone de Assumptione: Christus matrem Virginem elegit, ut ipsa

omnibus esset exemplum castitatis. Ambrosius libro 2. de virginitate: Sit, nobis, inquit, tanquam in imagine descripta virginitas vestra, beata Maria, de qua velut in speculo refulget species castitatis, & forma virtutis: Propterea Chrysostomus in sermone de beata Virgine: Quaecumque, inquit, estis Virgines. ad Matrem Domini confugite illa enim pulcherrimam, pretiosissimam, & incorruptibilem possessionem patrocinio suo vobis conferuabit. Ideoque qui eius deuotioni se dedunt, castitatem purissimam animae, & corporis praecipue colant: sic enim & ipsi, & eorum obsequia Virgini grata erant Legitur enim in Speculo exemplorum dist. 9. & numer. 26. de Juvene quodam impudico, cui cum Virginem frequentissimè collaudaret in vasta quadam solitudine eturienti Virgo sanctissima in vasis turpibus, & immundis epulas obtulit delicatas: sed cum juvenis propter vasorum immunditiam comedere se posse negaret: Laudes (inquit Virgo) quas mihi offers, bonae sunt: sed cor tuum immundum est; Ideò tuis laudibus non delector. Qua visione admonitus respuit, vitamque meliorem instituit.

QVARTO, DEIPARA IMITANDA
da in eximio erga Christum amore.

QVARTO, quod in Virgine imitemur est amor eximius, quo Christum filium est complexa; eum enim non solum concepit, peperit, lactavit, educavit, & cum in Templo amississet, sollicitè quaesitum invenit: Sed etiam in toto vitae decursu nunquam deseruit, eique momenti in Cruce, cum suam ipsius animam doloris gladius pertransiit, fortiter assistit, ut capite 8. 9. 10. & 11. dictum est. Post filij verò Ascensionem apud loca illa Christi memoria clara assidue versabatur, illaque crebro, & deuorè obibat.

Nam & in monte Sion, ubi praeciarissima nostrae salutis sunt celebrata mysteria, Virgo sanctissima hospitabatur, ibique animam filio reddidit: sic enim scribit Damascenus sermone 2. de dorm. Virg. In diuina, inquit, & inclita Ciuitate Davidis, in qua lex quidem fuit impleta Prophetarum, pronuntiata autem fuit lex spiritus, in qua typicam pascha peregrinatus Christus legislator, & verum pascha, qui Deus est

uteris, & noui testamenti tradidit, in qua coenam mysticam suis discipulis Agnus Dei, qui mundi tollit peccatum, celebravit, & eis se ipsum tanquam vitulum saginatum sacrificavit, & verax vinea botrum calcavit in qua Christus aspicietur ab Apostolis surgens à mortuis, & fide facit Thomam, & per eum finibus terra quod sit Deus, & Dominus, duas in se ferens naturas, etiam postquam surrexit à mortuis Hac est arx Ecclesiarum. Hac est habitaculum Apostolorum: in Hac sanctissimi Spiritus in varijs sonis, & Linguis, & in specie igni effusus fuit adueniens Apostolis. In hoc cum ille Theologus accepisset, Deiparam subministra bat ei, ex quibus opus habebat. Hac est mater Ecclesiarum qua iunt per uniuersum orbem terrarum: in hac vitam egit Dei mater postquam filius surrexit à mortuis. In ea ergo beata Virgo iacebat super aliquem felicissimum lectum. haecenus Damascenus agens de loco dormitionis Deiparae. Eadem confirmat Aedreas Cretensis oratione prima de dormitione. Beda de locis sanctis cap. 3. Metaphrastes oratione de vita, & dormitione. Cedrenus in Compendio, & Nicephorus lib. 2. histor. cap. 3. & cap. 21. licet ad aliquod tempus Deiparam cum Ioanne Euangelista Ephesum intoluisse affirmet Patres Concilij Ephesini in Epistola Synodica ad Clerum Constantinopolitanum tomo 2. cap. 26. Cæterum alia sacra loca inuisebat, quemadmodum lib. 6. reuelat. S. Brigittæ cap. 10. ipsamet eidem S. Brigittæ reuelauit. Quod etiam testatur Ildefonsus sermone 9. de Assumpt. Virgo, inquit, sine dubio loca Dominicae Natiuitatis, Passionis, Sepulture, & Resurrectionis frequenter circumiens inuisere cupiebat. in istam locis lacrymas fundebat, & oscula imprimebat: deinde ad Apostolicum conuermium post intuitum Dominicorum locorum cum gaudio remeabat, hæc Ildefonsus. Eadem de Virgine meditat. Carthusianus lib. 4. de laudibus Virginis art. 1. Guarricus serm. 2. de Assumptione. Sophronius porro sermone de Assumptione: Ego, inquit, quod à quicquid cordis est, quicquid mentis, quicquid virtutis humanæ sit sum adhibeo, non sufficit, ut cogitare valeam quanto inde sententer cremabatur ardore pij amoris, quantis mouebatur repleta Spiritu sancto celestium secretorum incitamentis; quia & si diligebat Christum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute: nouis tamen quotidie inflammabatur presentia absens desideriorum affecti-

bus; tanto signidem validius, quanto diuini illustrabatur intus uisitationibus, quam totam repleuerat Spiritus sancti gratia, quam totam incanduerat diuini amoris, ita ut in ea nihil esset, mundanus quod violaret affectus, sed ardor conuinuus, & ebrietas perfusi amoris: nam & Christus ab omnibus est amandus ex toto corde, & ex tota anima, atq; ex tota virtute quærendus, maxime tamen ab ea ardentius, cuius & Dominus erat, & filius. Fortassis ergo pra nimio amore in loco, quo sepulcus dicitur, interdum habitasse eam credimus, quatenus pijs pasceretur interuus amor obuius. Sic namque locus medius est hinc inde constitutus, ut adire posset ascensionis eius vestigia, & locum sepulture, ac resurrectionis, & omnia, in quibus passus est loca inuisere, non quod iam uiuentem quæret cum mortuis, sed ut suis consolaretur aspectibus. Hoc quippe habet impatientis amor, ut qua desiderat semper inuenire se credat. & mox. Denique amor Christi desiderium pariebat; desiderium uero gliscens quasi nouis reparabatur ardoribus, in tantum ut credam non nunquam quod omnia etiam, & semetipsam transcederet, quia omnino amor impatientis, quod amat non potest non uidere. hucusque Sophronius.

Sanctissimam præterea Eucharistiam quotidie sumebat: si enim hoc de reliquis Christianis iam inde ab ipsis nascentis Ecclesiæ incunabulis testatur S. Lucas in Actis Apostolorum cap. 2. quanto magis de beatissima Virgine, quæ & diuinarum rerum cognitione longè maiori pollebat, & Christi amore flagrabat ampliori, id existimandum est? Hunc igitur Deiparae erga Christum amorem pro nostro modulo habere nitamur, singula Christi præsertim morientis mysteria memoriæ nostræ meditatione repræsentemus; sanctissimam Eucharistiam crebro, ac deuotè sumamus, apud nos repotantes corpus illud esse ex purissimis Virginis sanguinibus efformatum, qua de re cap. 8. dixi sic enim Virginem imitantes, rem ipsi præstabitur gratissimam, & uerò nobis maxime salutarem. Reliquas Virginis uirtutes uide apud Ambrosium lib. 2. de Virgin. & apud alios: nos breuitatis studio has tantum inuere uolumus, ex ijs, quas cap. 21. recensuimus.

Quotidie
Virgo com-
municaba-
bat.
Act. 2.

Ambros.

QVINTO DEIPARA IMITANDA,
quod in ea religiosa vitæ exem-
pla reluceant.

*Maria
Paupertas,
Castitas,
Obediencia
votis
Deo con-
secrata.*

Quintum, quod in Deipara imitan-
dum occurrit, est expressum quod-
dam, & absolutissimum, quod in ea
mirificè præfulsit, religiosa vitæ exemplar, &
specimen cum enim ordo quilibet religionis
ad perfectionem consequendam institutus,
tribus potissimum Christi consilijs, Paupertate,
Castitate, & Obediencia, ijsque voto con-
firmatis contineatur, cumque Religiosi viri è
mûdi illecebris auulsi in suis se domicilijs, clau-
strisque contineant; eam sanè viuendi viam
Deo ductore Deipara inuit, vt & præclarissima
posteritati eorum omnium exempla relin-
quit, nec desit ijs, qui religiosa vitæ studio te-
nentur, quod in sanctissima Virgine imitari
abundè possint. Verùm, vt hoc magis perspi-
cuum fiat, Primùm ostendamus oportet, hæc
tria Christi consilia, quæ ad perfectionem per-
tinent, in vniuersam fuisse à Deipara perfectis-
sime suscepta, votoque insuper confirmata,
deinde ad singula, præsertim ad eius paupertatem
(nam de duobus alijs alibi fusijs) de-
scendamus, tum quicquid religiosam vitam
ornat, & instruit, in eo cumulate fuisse breuiter
perstringamus.

*Pertinentia
ad sta-
tum perfe-
ctionis A-
postoli vo-
uerunt.*

Et quod spectat ad primum, si Apostolos,
quos ore suo sacratissimè erudire, & doctri-
na sua instituere dignatus est Christus, tria
religionis consilia substantialia illa quidem
complexor esse, eaque voto nuncupato Deo
obtulisse exploratissimum est, quanto magis
de Deipara sanctitatis omnis, ac perfectionis
Magistra idem affirmare possumus, ac de-
bemus. De Apostolis id colligere facile li-
cet ex verbis S. Petri, qui quidem omnium
nomine sic ad Christum locutus est Matth.
19. *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus
te: Omnia, inquit, perinde quasi diceret, ut ad-
uertit Hieronymus lib. 1. contra Iovinianum,
Non modo bona, verum etiam uxores propter te
dimisimus; & adiecit secuti sumus te; hoc est
ad scriptum præscriptum, atque obedientiam
vitæ nostræ cursum dirigimus. Apostolos
verò de his votum etiam nuncupasse auctor
est Augustinus lib 17 de Ciuit. cap. 4. vbi do-
cet Christum pro nobis egenum factum, cre-
atum fuisse supra omnes, Vt sedeat, inquit, cum*

Matth 19

Hieron.

August.

potentibus populi, hoc est cum Apostolo, quibus alii
Sedebitis super duodecim sedes, & sedem gloria
hereditatis datus est: dixerant enim poenitentes illi
Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Hoc
votum potentissimi Voverant, sic Augustinus, & Thom.
& S. Thom 2. 2. q. 88. art. 4. ad 3. Apostoli, inquit,
intelliguntur vovisse pertinentia ad perfectionis
statum, quando Christum, relictis omnibus, sunt
secuti. Id autem tum multis confirmat Alvarus Pelagius
Pelagius lib. 2. de planctu Ecclesie c. 56. tum
illa præsertim ratione, quod votum (vt ipse
dicebat) est consilium consiliorum, & forma,
& perfectio eorum, quia quodcumque sit con-
siliium, super quod cadat, id essentialiter perfec-
tius reddit, & Deo acceptius. quod etiam
docet S. Thomas 2. 2. q. 88. art. 6. vbi probat
idem opus facere cum voto (vt ait verbis S.
Thomæ) melius esse, ac magis meritorium,
quam sine voto, sed Apostoli fuerunt in a-
pice perfectionis, ergo in Christi consilijs
seruandis hæc voti perfectione minime caue-
runt.

11. At ex his omnibus colligere facile pos-
sumus Deiperam, quam Spiritus sancti vo-
ctio interius perfectissimè de omnibus do-
cuit, quam Christus filius præ omnibus sin-
gulariter erudiuit, atque intima tot annorum
consuetudine sanctissimis imbuit Religionis
studijs, eiusmodi votorum perfectione cum-
ulatam in primis fuisse. Et quidem de
virginitatis voto, quod auctore S. Thoma
cum omnibus Patribus ac Theologis, Deipara
ante Christi incarnationem emittit, obij-
cit sibi idem S. Thomas 3. part. q. 28. art. 4.
argum 2. Perfectionem consiliorum Christi
debuisset inchoari à Christo, qui est finis le-
gis: At huic obiectioni sic ipse respondet ad
2. Sicut, inquit, gratia plenitudo perfecte quidem
fuit in Christo, & tamen aliqua eius inchoa-
tio præcessit in Matre: ita etiam observatio consi-
liorum quæ per gratiam Dei fit, perfecte quidem
inchoata in Christo, sed aliquo modo fuit inchoata
in Virgine matre eius, h. c. S. Thomas: quæ
sanè ratio non de virginitatis tantum, sed & au-
pertatis etiam & Obediencie voto, quæ ad
perfectionum quoque spectant, concludit. Et
profecto ipsamet Deipara Pauperis vo-
tum nuncupasse se reuelauit S. B. lib. 1. S. B. q. 10, in-
quit, *voui in corde meo si esses Deo acceptabile,
obseruare virginitatem, Nihil, & inquam possidero
in mundo, sic tibi.*

Quod

De Ob- Quod verò ad eadem consiliorum opera in
diencia particulari spectat, Deipara obedientiam per-
Cap. 2. fectissimè coluit, quemadmodum cap. 21. vberius ostendimus, præsertim cum ad imperium sanctissimi Ioseph sponsi in Ægyptum discessit, indeque remigravit; ex quo reliqua concilias licet, quæ pertinent ad obedientiam, quæ in Deipara eo maiori laude dignam prædicamus, quòd ipsa sanctitate, ac sapientia sponso suo longe, multumque præcelleret. De Castitate verò ac purissima virginitate, quam Deipara prima omnium voto edito obtulit Deo, fusè egimus tum cap. 32. tum etiam supra in hoc eodem capite.

De Casti- 12 Paupertatis denique, quam toto suæ vitæ
itate. tempore Deipara studiosissime est amplexata, specimen nobis exhibuit præclarissimum. Quòd ut exemplis demonstremus, pono primum, Deiparæ paupertatem non ex necessaria rerum inopia, sed ex spontanea bonorum abdicatione profectam, ut Christo filio, qui eum dives esset, pro nobis egenus factus est, magis conformaretur, quippe quæ parentem suorum vnicam hæres fuit, qui ut cap. 18. dicebamus, bona tribuebant in partes tres, vnam templo, alteram peregrinis, & pauperibus, tertiam sibi reservabant. Deinde hoc ipsum in lib. 1. reuelat. S. Brig. c. 20. habetur, vbi Deipara breui compendio vitam suam eidem S. Brigittæ commemorans, inter alia hæc subiicit: *Omnia, quæ habere potui, dedi indigentibus, nihilque nisi tenuem victum, & vestitum reservavi. & mox illud, quod modo citavimus: A principio vni in corde meo, nihil unquam possidere in mundo, & in lib. 7. eandem reuelationem cap. 25. Deipara ad S. Brigittam: De divitijs, inquit, ego, & Ioseph nihil reservavimus nobis, nisi necessaria vna ad honorem Dei, reliqua dimissimus propter honorem Dei. sic tibi.*

S. Brigittæ. Ex hac Deiparæ voluntaria paupertate factum est, ut suis ipsa manibus laboraret. quod S. Basilus in Constitutionibus monasticis c. 5. cum ageret de Christi virtutibus, quæ per corpus exercerentur, in Deipara observavit his verbis: *Christus prima suæ ætate parentum suorum imperio subiectus fuit, & labores corporis omnes aquo vna cum ipsis animo illis obediens toleravit. Verisimile est enim cum homines illi essent, & iustitia, & pietatis cultores, tenues tamen, neque necessarijs ad vivendum copijs satis instructi (quod ex præcepto intelligi potest, in quo venera-*

bilis ille solus est factus) solios eos in assiduis corporis laboribus versari, & hac ratione quotidianum sibi victum quaritare. Porro lesus cum in his, ut diuina littera prædicant, esset subiectus sine dubio in perferendis etiam vna cum ipsis laboribus morigeram declarabat suam obedientiam. hæc Basil. Et certè Epiphanius Presbyter Constantinopolitanus in vita Deiparæ testatur, eam egregie didicisse artem tractandi Lanam, Linum, Sericum: Erat, inquit, docilis, & mans doctrinam, & non solum in sacris litteris, sed etiam cum Lana, Lino, Serico, & Byssolaborabat: erat præterea in sapientia, & intelligentia super omnes illius seculi a dolescentulis cunctis admirationi, quæ & verè confuerit ea, quorum usus in templo erat Sacerdotibus, sic ille. Idem habet Anselmus in vita Virginis. Quare mirum non est, tunicam Christi inconfortilem de super contextam per totum opus fuisse Dei Genitricis manibus elaboratum ex sancto Antonino 4. par. tit. 15. cap. 43. § 1. quemadmodum etiam Euthymius in cap. 27. Matth. ex traditione Patrum astuit, quæ de re nos aliquid supra cap. 29.

13 Ex hac eadem paupertate factum est, ut ascendens cum sponso in Bethlehem, vnde originem trahebat: *Eo quod esset de domo, & familia David, filium enixa reclinarit in præsepio, quod sibi tanquam pauperi non esset locus in duertorio. Ut in sua item Purificatione quadragesimo à partu die par Turturum, aut duos pullos Columbarum, pauperum mirum oblationem daret: quamvis à Magis paucis ante diebus munera, Aurum, Thus, & Myrrham, eorumque non exiguam partem dono acceperit. quod inde colligitur, quia Magos ea non ex crumena, vel referata arcula, sed apertis thesauris suis obrulisse referit: Evangelista Matthæus, quæ tamen omnia Virgo sanctissima propter mysteria, quæ in eis significabantur, minime respuit sed ea quanto citius pauperibus erogavit, quemadmodum S. Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 32. §. 2. observat his verbis: *Aurum sibi oblatum à Magis non movit, prout decebat eorum Regiam maiestatem, non sibi reservavit in pasteram, sed (ut decebat devotus Bernardus) pauperibus per Ioseph dispersit, sic ille. Quod ipsi contempserunt etiam pie existimant cum Bonaventura in Meditationibus vitæ Christi cap. 9. cum Carthusiano, & Abulensi in cap. 2. Matth. quæst. 47. qui hanc**

Epiphanius
 Presbyter
 Constantinopolit.
 S. Anselm
 S. Euthym
 Cap. 29.
 Quam rati-
 onem
 Maria
 paupertatem exer-
 cuit.
 Luc. 2.
 Matth. 2.
 Oblata à
 Magis mu-
 nera pau-
 peribus dis-
 tribuit.
 Matth.
 S. Anto-
 ninus.
 Bernard.
 Bonaven.
 Carthus.
 Abulensis.

S. Thom.
 S. Thom.
 S. Thom.
 S. Thom.
 S. Thom.

esse communionem sententiam testatur, quāuis & aliam addat expositionem, quæ voluntariam Virginis paupertatem magis confirmat, ait enim beatam Virginem munera illa quātuor inuicem copiosa à Magis oblata delibere accepisse, & ex singulis modicū quid accepisse.

Maxima paupertas Deiparae perfe-ctio. S. Antoninus.

14 Claudam hanc de Paupertate Deiparae disputationem ijs, quæ S. Antoninus 4. par. tit. 15. c. 24. n. 1. in Virginis paupertate eleganter expendit; cum enim ostenderet Deiparam ætius illos virtutum, qui & bea- titudinibus continentur, perfectissime exercuisse: initium facit à paupertate, de qua Christus Matth. 5. Beati pauperes spiritu, quod & eius ferè verbis utar) sic ostendit. Hæc beatitudo importat abdicationem rerum, quæ fuit in summo in beata Maria, & quidem magna est paupertas per rerum subiectionem. Maior per rerum abiectionem: maxima autem, quæ ex vtrique

s. Cor. 6.

componitur, de qua Apostolus 2. Cor. 6. Nihil habentes, & omnia possidentes. Hoc autem non potuit esse nisi in beata Maria omnimode, & perfecte, & proprie. omnes alij si res abiecerunt non retinuerunt, & si retinuerunt non abiecerunt: quia tantum procuratores, & fructuarij, & non Domini fuerunt. Beata autem Mater Dei Virgo existens, & Regina Cælius, & dominum, & vsum fructum possessionis habebat in rebus filij sui. Vnde & bene potuit relinquere, & omnia possidere. Relinquere quantum ad vsum fructum: Possidere quantum ad proprietatem eius dominij. & sic beatissima Virgo potuit habere altissimam paupertatem. Addit S. Antoninus ex Alberto, paupertatis perfectionem non attendi penes summum defectum rerum, sed penes deuotionem, voluntatem, & personæ dignitatem: & ex eodem Alberto nouem munerat paupertatis gradus in rerum abiectione.

S. Antoninus. Albertus.

Paupertatis gradus nouem.

Primus est, dare superflua persona, prout persona sonat dignitatem aliquam. Secundus, dare superflua non solum persona, sed etiam natura. Tertius, dare non solum superflua, sed etiam necessaria. Quartus, omnia necessaria, & superflua simul dare, & semetipsum retinere, id est, non propter Deum, quod & Philosophi fecerunt, quemadmodum de Crate Philosopho notat Hieronymus in

Crates Philosoph. Hieron. Matth. 19.

Quintus, omnia dare, & semetipsum addere secundum illud Matth. 19. Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me. scilicet, TE DANDO. Sextus, omnia dare, semetipsum relinquere, &

ultra hoc laborare manibus, ut tribuat necessitatem patienti, ut fecit Paulus; qui laborabat manibus suis, ut ipse dicit, ad Corinthios, ut sibi, & socijs subueniret. Septimus, dare etiam semetipsum; & spiritu, & corpore laborare, ut pascat proximum spirituali cibo, qui gradus est melior prior: quia melius est reficere animam semper viuam (ut ait Beatus Gregorius) quam corpus moriturum, Octauum autem paupertatis gradum ponit Albertus in beatissima Virgine perfectiorem ceteris, qui se relinquere omnia, & seipsum, & de substantia corporis sui accipere, & ad refecionem animarum proximis dare. Hoc enim fecit sola beatissima Maria, quæ de purissimis carnibus, Summi & sanguinibus Viaticum nobis confecit panem pauperum vinum, qui de Cælo descendit, qui est vere vita, tu grauem quem quæ religiose manducauerit, mortem non gustabit in æternum. Hunc toti mundo mendico ac leuata ipsa dedit. Nonus gradus perfectissimus est filij sui expulsi, Iesu, qui est omnia dare corpus, & animam proximam, & diuinitatem habens unitam, proximo dare in cibum anima, sub specie tamen aliena, & hoc fuit opus summae misericordiae, & summum paupertatis Domini Iesu in via, hæctenus ad verbum ex Alberto apud S. Antoninū loco citato.

15 Quod si regularis vitæ disciplinam penitus inspiciamus; cuius quidem professores cum in propria domo, ac parentibus relictis à se, vili strepitu, intra regularia se claustra subduxerunt, peculiare ibi Religiosorum virtutes studiosè colunt, diuinarum rerum contemplationi vacant, domo non progrediuntur, neque cum alijs habent nisi pietatis, vel charitatis ratione commercium: luculentissimum profecto horum omnium specimen singulariter reperiemus in Deipara. etenim adhuc Trimula à charissimis auulis parentibus, ab ijs in templo præsentata Deo sese dicauit, ibique ex Euodio Antiocheno post sanctum Petrum Episcopo in Epistola, quam inscripsit Phos, id est, lumen, apud Nicephorum lib. 2. cap. 3 in sanctis sanctorum traduxit annos vndecim: nec inde discessit, priusquam diuino Sacerdotes explorato oraculo, illam Ioseph eius virginittatis custodi, quemadmodum cap. 8. & 42. plenius diximus, in sponsam tradidissent. Hic in templo tota erat in rebus diuinis, ac spiritualibus. nam sanctus Bonauentura in Meditationibus vitæ Christi cap. 3. illic eam pietatis studia coluisse pro vitibus, solitamque media nocte

nocte ad orationem surgere, ex quadam, quam affert sancta Elisabetha (vt ipse putat) reuelatione confirmat. Idem quoque ex Hieronymo, Bonaventura ea de re sic habet: *Deipara a mane ad horam tertiam orationibus insistebat, a Tertio ad Nonam opere texturino se exercebat; a Nona iterum orabat, donec de manu Angeli cibum sumeret. sic ille.*

Hieron. Bonavent.

Deipara virtutes

Cap. 21.

Ambros.

Luc. 1.

Luc. 2.

Matth. 2.

Ambros.

Religiosa

vita pro

fessores po

culiari be

16 Huc referri possunt Deiparae virtutes propemodum innumerabiles, religiosis illae quidem pernecessariae, quas in gradu heroico eam habuisse certum est. tales sunt Humilitas, Pudor, Modestia, & praesertim Silentium; septies enim locuta legitur in Euangelio, atque ex his saepius cum Deo, vel Angelo. Huc & reliquae reuocantur virtutes, quas dedita opera omittimus in praesenti, cum eas cap. 21. vberius prosecuti sumus. vbi vero de templo in S. Iosephi sponsi domum commigravit, ibi se continens, non vanis nugis, vel aliorum confabulationibus tempus conterebat, sed Deo, ac sibi vivebat, vt iure Ambrosius lib. 2. Comment. in Lucam expendens, eam solam Angelo Gabriele nuncium ferente repertam: *Discant, inquit, mulieres propositum pudoris imitari, sola in penetralibus, quam nemo virorum videt, solus Angelus reperiret, sola sine comite, sola sine teste. ita Ambrosius. Neque vero extra domum vagabatur, nisi sponso comitata, causa pietatis, & officij, vt cum ad S. Ioannis Baptistae sanctificationem in montana Iudaeae abiit cum festinatione, Elisabeth cognatae ministratura: aut gratia obtemperandi edicto Augusti cum Bethlehem proficiscitur: aut legis implendae studio, tum cum templum adiuit, & legi purificationis se sponte subiecit: tum etiam cum singulis annis templum inuisebat, aut declinandae Herodianae persecutionis causa cum in Aegyptum perrexit. Horum porro complura egregie obleruauit Ambrosius libro secundo de virginibus vbi agens de Deipara: *Prodiit, inquit, domo nescia, nescium ad Ecclesiam conueniret, & hoc ipsum cum parentibus, & propinquis domestico opere sacro forensi stipata consistat, nullo tamen meliore sui custode, quam se ipsa, & infra: Nec ad templum Maria sine pudoris sui custode processit. sic ille.**

17 Huc etiam spectat celebre illud, de quo mox dicemus, centum viginti virginum Collegium, quae Ierosolymis Deipara superstitie moderatrice vitam ducebant. Possem hic commemorare multos, qui in Deiparae sodalitijs nomen dederunt, & ad vitae religiosae institutum capeffendum ab ea excitati, atque adiuti fuere, quos interdum visibiliter ad religionem suscipiendam est adhortata sub motis siquae erant impedimentis. Et vt de alijs ordinibus taceam P. Iacobum Ledesnam virum omni doctrinarum genere excultum ad Societatem Iesu inuendam sua praesentia, quae ei se videndam obtulit, mirifice animauit, teste Petro Ribadeneira in vita P. Laynez lib. 1. cap. 9. B. Stanislaum Kostka, vt cap. 35. diximus, ad Societatem nostram misit, P. Thomam Sancium; cuius praeclearissima de Sacramento Matrimonij extant ingenij, ac doctrinae monumenta, auctore Petro Ribadeneira in Catalog. illustr. script. Societatis, cum impeditoris esset linguae, ac propterea nostrae Societatis ingressu prohiberetur, eo liberauit impedimento. Is enim cum Cordubae in Templo Dei Genitricis (cui a sancto fonte est nomen) multis lachrymis a Deipara efflagigaret, vt amoto eiusmodi impedimento in Societatem posset admitti; negaretque domum se reuertiturum, nisi eam exorasset; tandem voti compos ad Societatem nostram confectum aduoluit.

Ex ijs ergo, quae diximus, perspicuum remanet eiusmodi religiosae vitae exempla, ac vestigia, quae imitemur. non mediocri potestis Deiparam reliquisse; eique religiosos omnes, quod tale vitae institutum susceperint, esse gratissimos: atque hoc nomine peculiaris

peculiari protectione foueat, quemadmodum capite trigesimoquarto & trigesimoquinto ostendimus. Quare Bernardus sermone de aqua in vinum mutata in Cana Galilee cum iuis agens canobitis, ostendit, Vinum gratiae deuotionis, & feruoris charitatis a benignissima Dei Genitricis nobis impetrari: ipsa, inquit, si pulsata fueris non deerit necessitas nostra, quoniam misericors est, & MATER MISERICORDIAE. Placent illi nuptia nostra, (quibus scilicet anima Christo desponsatur in religione) & pertinent ad illam multo amplius illis, nimirum de cuius utero tanquam a thalamo suo caelestis sponsus processit. sic Bernardus.

Quoniam vero religiosae vitae specimen egregie reluxit in Deipara, similitudo vero cauta est amoris, hinc fit, vt ea religiones omnes singulari beneuolentia complectatur, ac

ne uolens complectitur. Deipara. Cap. 34. & 35. Bernard. Ioan. 2.

Plurimi religiosa uita instituta sunt para sunt complexi.

P. Iacobus Ledesma.

Ribadeneira. S. Stanislaus Kostka. Cap. 35. Thoma Sancio, lingua impedit mentium a Deipara abincaam, ut ad Religionem S. I. admitti posset.

XXX 2

cularis protectionis praefidia, atque adiumenta ab ea polliceri sibi potissimum posse, ac merito debere.

VIRGINUM COLLEGIUM IEROSOLYMIS sub institutione Deiparae.

18 **A**D vitæ quoque religiosæ exempla, quæ Deipara nobis imitanda reliquit, spectare videtur & illud quod Dionysius Carthusianus in 1. sententia distin. 16. quæst. 2. scriptum reliquit de Virginum Collegio, quæ Ierosolymis sub peculiari Deiparæ institutione debebant. Is enim cum de sapientia, & scientia Deiparæ ageret, quibus dum adhuc inter mortales degeret, plurimos instruxit, de eadem hæc subiicit: *Quotidie quoque, seu tempore opportuno edocuit felicissimum illud Collegium centum viginti virginum, eius obsequio, atque regimini deputatarum.* sic ille. Sanè hoc, quod Carthusianus absque ulla hæsitacione profert, primo aspectu mihi visum est magis piè, quàm solè dictum; cum verò semiptam attentius animo versarem, rem admodum verisimilem existimavi: tria enim illa consilia Evangelica Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, quibus religionis status constat, statim ac Spiritus sanctus in Apostolos, reliquosque discipulos in cœnaculo montis Sion congregatos descendit, in mores induci, atque exerceri cœperunt, quod perspicue apparet in Paupertate, seu spontanea bonarum abdicatione, quæ propter humanæ vitæ conuictum non exiguam secum affert difficultatem, & tamen, ut videre est in actis Apostolorum cap. 4. nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. & infra: *Quotquot inquit, possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes asserebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum;* quod magna cum laude fecisse ibidem narratur S. Barnabas. hoc autem non ex præcepto, sed ex consilio factitatum docet Bellarminus controu. 2. lib. 2. cap. 5. siquidem S. Petrus Ananiæ dixisse scribitur: *Anania, inquit, cur tentauit Satanas cor tuum mentiri te Spiritui sancto, & fraudare de pretio agris non ne manentibus manebat, & venundatum in tua erat potestate?* Quare Hieronym. epist. 8. de Ana-

Post Aduentum spiritus sancti, cultus paupertatis, castitatis, obedientia cepit exerceri.

Act. 4.

S. Barnabas Apost. Bellarm.

Act. 5. Hieron.

nia, & Saphira: *Idèò, inquit, condemnati, quia post votum obtulerunt quasi sua, & non eius, cui semel ea vouerant, pariterque sibi iam aliena substantia reseruauerunt.* sic ille. Nam & Apostoli ipsi, qui primitias spiritus habuerant, religiosum vitæ institutum eis, qui perfectius viuere volebant, non solum instituerunt; sed etiam ipsi complexi sunt, & voto se ad eam perfectionem obligarunt, ut docet Augustinus lib. 17. de Ciuitate Dei cap. 4. Id quod nos fufius supra hoc eodem capite ostendimus uerba Augustini sunt: *Dixerant Potentes isti, hoc est Apostoli: Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Hoc votum potentissimi uouerant.* Et S. Thomas 2. 2. quæst. 88. artic. 4. ad 5. *Apostoli, inquit, intelliguntur uouisse pertinencia ad perfectionis statum, quando Christum uelutiu omnibus sunt secuti.* Idque Bellarminus loco citato ostendit, & Cassianus collat. 18. cap. 5. *Cœnobitarum, inquit, disciplina à tempore Apostolicae predicationis sumpsit exordium.* & lib. 2. cap. 5. *Pauci, inquit, in primordijs fidei, sed probatissimi Monachorum nomina conseruantur, qui Alexandria à B. Marco normam suscipere uenerunt, &c.* Dionysius uerò Areopagita cap. 10. Eccles. Hierarch. Monachos Therapentis, id est, cultores ab Apostolis appellatos testatur & Philo, ut supra sect. 1. ex Eusebio, Epiphano, & Hieronymo diximus, huiusmodi uirorum, & mulierum etiam Virginum religiosarum separatum à uiris uiuentium habitacula, quæ uocat Monasteria, memorat plurima fuisse per uniuersum orbem, sed præcipue in Ægypto. & S. Hieronymus de uiris illustribus in Philone ait: *Talem primum Christo crediturum fuisse Ecclesiam, quales nunc Monachi narrantur esse, & cupiunt. Rationem uerò tanti in pietate feruoris, qui in primitiua Ecclesia cernebatur Hieronymus epistol. 8. pulchre refert in Christi sanguinem, qui tunc recensitulus erat. In actis, inquit, Apostolorum, quando Domini nostri adhuc calabat cruor, & feruebat recens in credentibus fides, vendebant omnes post sessiones suas, &c.*

19 Quæ cum ita sint, consequens etiam est, complures initio Ecclesiæ uirginitatem Deo consecrare cœpisse, elato præsertim à Deiparæ (cuius uirginitas fidelibus omnibus probe erat cognita) eiusdem uirginitatis vexillo, idque Ierosolymis præcipue, ualde per uniuersum orbem pietas per Apolo-

Rom. 1.

Apost.

Religio-

conu. 18.

Aug.

Luc. 2.

S. Thom.

Luc. 2.

Bellarmin.

Cassian.

Dionys.

Monachi

Therapen-

ta, id est,

Philo.

Eusebio.

Epiphano.

Hieron.

Hieron.

Virginitatem

Deiparæ

seruauit

Apo-

Ysaia 1.
A. H. 21.

1. Cor. 7.

S. Thecla.

Ex Nyssen.
Epiphani.
August.

Chrysof.

Metaphr.
S. Pauli
Apost.
martyrii.

Virgines
plurimas in
vitate a
Deipara
instituta.

Metaphr.

Nicoph.

stolorum prædicationem propaganda erat, juxta illud Iſaia 2. De Sion exiit lex, & verbum Domini de Ierusalem. Hinc est, quod Act. 21. legimus Philippi Diaconi quatuor filias virgines, & Prophetissas: alias quoque plurimas continentiam attriuisse existimare licet. quocirca Apostolus Paulus in 1. ad Corinthi. c. 7. Christi consilium de castitate, & virginitate amplectenda promulgabat, & adeo efficaciter persuadebat, ut nihil vereretur hac occasione persecutionem in Christianos manari. quemadmodum in S. Thecla, de qua diximus tract. de Virg. cernere licet, quæ Leonij Thamidri sponso nuncium remisit, auctore S. Paulo, ut testatur Nyſſenus hom. 4. in Cant. & Epiphanius hæc. 78. imò ipse Faustus Manichæus apud Augustinum lib. 30. contra Faustum cap. 4. hoc S. Theclæ factum in Apostolum Paulum rejicit, eaque de causa S. Thecla plurima subiit tormenta, in quibus Dei virtute victrix semper evasit. & Chysoſtomus lib. adversus vituperatores vitæ monasticæ, cui consonat Metaphrastes 29. Iunij, refert S. Paulum à Nerone in vincula conjectum, ac tandem neci datum, quod ejus pellicem quam deperibat, ad fidem Christianam convertisset, eique pudicitiam persuasisset.

Quidni ergo dicemus Evangelicæ prædicationis initio Jerosolymis complures in unum virgines, quæ Christi fidem susceperant, convenisse, ut simul degerent, & Deiparam adhuc in terris superstitem, non tantum ut Dominam, & Domini sui matrem, sed ut motum etiam Magistram, quæ eas informaret, ac dirigeret agnovisse? nam & Apostolorum, & Evangelistarum, fideliumque magistram eam fuisse cap. 19. diximus. Si enim cum adhuc puellola in templo educaretur, ut cap. 17. ostendimus, sollicita erat, ne qua puellarum ex eo contubernio Deum offenderet: quanto magis post Christi Ascensionem eam alias instruxisse existimare debemus, præsertim virgines, quas singulariter diligebat? quod satis præstulit cum ex vita migratura (teste Simeone Metaphraste oratione de vita, & dormitione Deiparæ) duas tunicas, quas toto vitæ tempore habuerat sui corporis tegumentum, dari iussit duabus virginibus, cui consentit Nicoph. lib. 15. cap. 24. quicquid dixisset lib. 2. c. 22. ubi viduas appellaverat, additque lib. 15. ubi

nam ex his vestibus à virginibus quasi per manus traditam, ac custoditam, tandem tempore Leonis Primi Imperatoris, annum Domini circiter 560. inventam, & Constantino-polim translata, magnificentissimo extructo templo piè, ac religiose asservari.

20. Quod si in veteri lege complures mulieres ad templum excubabant, ut aperte habetur Exod. 38. 1. Reg. 2. & Luc. 2. Virgines quoque in templo educabantur, quod ex 2. Machab. c. 1. & ex Patribus cap. 8. ostendimus. quid prohibet in lege gratiæ, quando virginitatis consilium à Christo Matth. 19. erat jam promulgatum, in unum locum virgines convenisse sub Deiparæ magisterio? Quod non obscure olim Exod. 15. præfiguratum videtur cum Pharaone, & Aegyptijs in mari rubro demersis Maria soror Moyſi Virgo, & Prophetissa tympanum in manu sua stans in mulieribus omnibus cum tympanis, & choris post eam egressis præcinebat dicens: *Cantemus Domino, gloriosa enim magnificatus est*, &c. ita & nunc post Christi Ascensionem dæmonum viribus in mari rubro Passionis Christi attritis, & extinctis virginibus in tympano, per quod Apoc. 14. corporis virginitatem adumbrari c. 32. diximus, Deipara canticum novum præcinit, & sua instructione alijs viam veluti digito indicet.

Hinc est, quod S. Martha, quæ sub Deipara Jerosolymis vidit, ac didicit, postea, ut mox dicemus, instituit, & propagavit in Gallia, & S. Iphigenia, auctore S. Matthæo in Aethiopia in Monasterio plurimarum virginum mater extitit. quin etiam, quod magis admiratione est dignum, cum persecutionis æstus ferueret, hujusmodi Virginum Collegia extitisse, probatissimi Auctores testantur; ut videre est in ijs, quæ in tractatu de Virg. disservimus, verbi gratia S. Basilissa virgo conjux S. Iuliani martyris virgines plurimas congregavit, de qua ibi fuit, & S. Rippimis virgo, & martyr in Monasterio sub Præfecta Gajata degebat; & S. Febronia virgo pariter, & martyr Sibapoli in Monasterio sub Præfecta Brienna. Quare S. Ignatius epist. 5. ad Philipp. *Salute*, inquit, *congregationem virginum*, quasi in communi vitam ducentium: ut propterea Baronius tomo 7. Annal. ad annum Christi 52. hujusmodi Virginum Collegia, seu congregationes dicit fuisse eo modo, quo apud nos monasteria. Idem quoque Ignatius indicat eas votum vir-

Exod. 38.
1. Reg. 2.
Luc. 2.
2. Mach. 10.
Matth. 19.
Exod. 15.

Apoc. 14.

S. Martha
virgine.
Siphigenia
plurimarum
virginum
mater.

S. Basilissa
multarum
virginum
mater.
S. Rippima
virg. &
martyr.
S. Febronia
virgo
& martyr.
S. Ignat.
Baronius.

tum virginitatis nuncupasse: nam epist. 9. ad Antiochenes. Virgines agnoscant, cui se ipsas consecrarunt.

Caribus.

Maneat igitur dictum illud Carthusiani vero esse perquam simile.

OBSEQUIA IN VIRGINIS DEIPARÆ
honorem exhibenda.

CAPUT XXXVIII.

S Y M M A R I V M.

Deipara precibus invocanda, & quomodo. n. 2.
Missæ de Deipara eidem grata. num. 6.
Preces, quæ pro cuiusq; pietate recitari possunt. n. 8.
Ratio commendandi se beatissima Dei genitrici tum mane, tum vespere. num. 9.
Deipara salutanda in ingressu, & egressu à domo. num. 10.
Deipara templa adoranda, Imagines colenda, festa ejus præparatio aliqua præsumenda, præces item in ejus honorem fundenda, præsertim salutatatio Angelica. num. 11.
Quanam per priuatas preces præparatio ad Deipara festa pie colenda fieri possit. num. 12.
Exempla eorum, qui peculiare preces Deipara offerre consueverunt. num. 16.
Exempla de salutatione Angelica. num. 17.
Deipara militem quotidie salutationem Angelicam recitantem à dæmone quatuordecim annos seruat. num. 22.

B. Virgo
obsequios
colenda

1 **S**extum, quod ad devotionem erga Virginem exercendam requiri diximus, sunt obsequia, quæ in ejus honorem præstare debemus: ut enim devotio nostra non sit sterilis, ipsius operibus comprobanda erit, juxta illud 1. Joann. 3. *Filioli non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate.* & ipse Aristoteles in 1. Rhetor. cap. 17. cum personas recensisset, quibus honor est impendendus, statim subiicit, quibus nam rebus honor exhibeatur his

Ex Aristot. verbis: Partes honoris sunt sacrificia, monumenta quibus ea, & veribus, & sine veribus: præmia, lucra, prædæ, rebus cessiones, sepulchra, statuae, victus publici, & quæ honoribus Barbari utuntur, ut adorationes, conspectus habeatur. euitationes, munera quæ apud singulas gentes præstiosa sunt: hæc ille.

Ex quo inferitur, vel apud Ethnicos honoris refectionem obsequijs declarari solitam. Obsequia porro Virgini impendenda ad tria

genera revocari possunt. Primum est ejus invocatio per preces quibus eam tum laudamus, tum etiam ut nostris necessitatibus subvenire dignetur, oramus. Secundum, quæ ad carnis castigationem, & mortificationem. Tertium, quæ ad charitatis erga proximum, & misericordiam tum spiritualis, tum corporalis opera pertinent. Omitto in præfenti inter hæc pietatis opera, unum recensere, quod hæc tria ferè complectitur, & virgini acceptissimum, atque unicuique utilissimum esse experientia docuit; alicui nimirum Congregationi, seu sodalitati, seu B. Virginis nomen dare; ad illius regularum præscriptum vitam instituire, statim diebus ad conventus sodalium con venire: sed ea de re plenius cap. 40.

Cæterum de tribus illis singillatim nonnulla dicamus, non quod omnia, quæ hic proponimus à singulis præstare debent, sed ut quilibet ea, quæ Virgini magis grata, & animæ suæ salutari magis utilia, quæque sibi, suisque virtutibus, & honestis occupationibus magis congrue videbuntur diligat.

DEIPARA PRECIBVS INVOCAN-
da, & quomodo.

2 **E**T quod ad Deiparæ laudes, & invocatio- nem attinet, Sanctus Ildesontus sermone 1. de Assumptione: Inuitat, inquit, nos sanctorum Prophetarum chorus, immo & sapientia Dei Patris, inuitat nos Spiritus sanctus. Ante horum, inquit, hujus Virginis frequentare dulcia Cantica Dramaticæ. Dramaion enim genus est Dramæ carminis, quo genere Cantica canticorum edita leguntur, & jubemur, ut charissis amplius commendentur eo genere canendi, dulcia cantica in hujus honorem Virginis frequentare, ubi interdum Angeli canentes celebrant laudes. Idem Ildesontus sermone 2. Hujus Virginis, inquit, animam Dominum magnificanti glorificemus, quoniam ante hac est anima illa beata, per quam Auditor vita ingressus est mundum, per quam omnia male dictio solida est primorum parentum, & celestis benedictio venit in toto mundo sic Ildesontus. Ipsa verò Ecclesia fideles omnes ad laudandam Deiparam magna cum cordis lætitia in festis beatæ Virginis his verbis in Ecclesiastico officio inuitat: *Corde, & animo Christo canamus gloriam in hac sacra solemnitate præcelsæ Genitricis Dei Mariæ & rursus: Cum jucunditate Conceptionem Beatæ Mariæ celebremus.*